

Læring og sparring

Af: Bjarne Thostrup, projektleder i Frederiksberg kommune & medlem af LS

Hvor mange halshvirvler har en giraf? – Hvor vil du helst bo? I Århus – Odense eller Herning? Det er to vidt forskellige måde at stille opgaver på. - Hvad betyder det for læringen – og for den sparring, som læringscentret skal yde over for eleverne og lærerne?

Der er – meget groft sagt – to fremherskende læringssyn i gang i skolen i dag.

1. "Hvem-vil-være-millionær?" eller "Klar –parat –svar"-metodikken. Det er "den grundliggende viden"; det som kan måles – og som bl.a. ses repræsenteret ved de nationale tests. Her arbejdes oftest med *lukkede opgaver*, og formålet er som regel at undersøge, om stoffet er forstået. Altså kan eleven nu gengive de ønskede *data eller enkelte elementer* af stoffet?

2. "Det kommer an på"-metodikken. Her arbejdes med *åbne opgaver*, hvor eleven deltager i nuanceringen af spørgsmålene. Gennem en vurdering eller afgrænsning bliver eleven inddraget i læringsprocessen. Ofte er det ikke svaret, der er det vigtigste; men *metoden* til at finde svaret, der kan overføres til andre læringsprocesser. Det kræver både, at man kan overføre viden og metoder fra flere fag eller områder, og at man kan tænke abstrakt. Projektarbejde, der rummer

disse discipliner, kan derfor først forventes at kunne give effekt i overbygningen, hvor elevernes udvikling er parat til det. Andre eksempler kunne være: Avisproduktion, Livet i Danmark i 1940'erne, Turen går til ..., Restauranten etc.

Men også arbejdet med paratviden bør have denne effekt, så der ikke kun er tale om reproduktion af data. Det gælder om at få eleven til at forstå "systemet" – altså at enkelttilfældene ikke er tilfældige, men at de indgår i *sammenhænge/strukturer*.

Kompetenceudvikling

Det er lærerens fornemmeste opgave at styre denne proces. Når jeg som tysklærer altid har fortalt mine elever, at opgaven ikke er at lære dem tysk – men lære dem at lære tysk, så har det være starten til den læring, som har kunnet give dem forståelsen af, at de selv skulle gøre noget for at blive gode til sproget. Det er ikke nok at lære den dansk-tysk ordbog udenad; eleverne skal lære at forstå sprogets "systemer"!

Opbygning af kompetencer kræver en plan. Man skal vide, hvilke mål der er for processen, og hvordan man når derhen.

Nogle gange er eleven selv i stand til at lære sig noget, men oftest er det lærerens didaktik, der provokerer motivationen til at omsætte informationer til viden hos eleven.

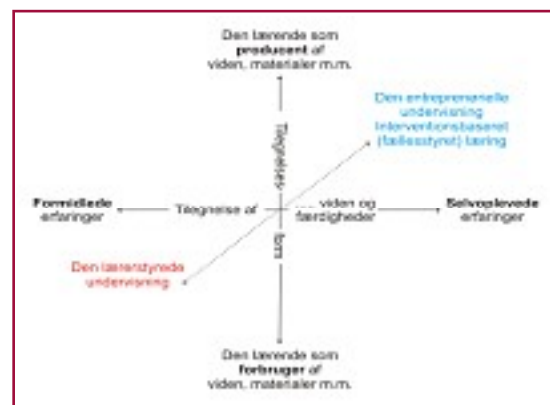
Omsætningen foregår, når eleven *forstår sammenhængene*. Det er ikke nok, at læreren siger, at sådan er det; eleven skal selv kunne "se" det. Eleven kan så efterfølgende formidle, hvad og hvordan han/hun har lært det.

Denne proces er det særkende, som den danske folkeskole har, og som udgør en væsentlig del af det

råstof, som Danmark skal overleve på, når globaliseringen for alvor slår igenem. Danske elever reproducerer ikke kun; når det fungerer, så skaber elever nyt viden ud af den eksisterende viden – innovation. Det er ikke selve den nye viden, der er interessant; det er måden den opstår på, som er anderledes fra andre skolesystemer.

Læringsressourcerne

Motivationen til læringen kan være meget forskellig, men oftest er der læringsressourcer involveret i proces-

Kilde: Selvstændighedsfonden

sen. Læringsressourcer kan opdeles i flere kategorier. Læringsressourcerne kan inddeles efter graden af lærerstyring i underdifferentieringen. Jo mere styret, jo mere didaktiserende. Hvis man følger en lærervejledning slavisk, vil mulighederne for eleverne for selv at deltage i opgaveformuleringerne blive reduceret. Hvis man overlader det eleverne selv at vælge stof og problemformulering, vil lærerens muligheder for at styre eleverne læring i retning af målene blive mindre. Læreren som formidler og vejleder i eleverne læringsproces er naturligt stærkest i indskolingen, men den bør efterhånden gradueres efter elevernes evne til at deltage i læringen. Kulmi-

nationen i folkeskolen er projektopgaven, hvor eleven viser, hvad han/hun har lært – og fremlæggelsen er en dokumentation af arbejdsprocessen. Se også: Projektarbejde – en guide til læreren.

Materialevalg

Når der skal indkøbes læremidler til skolen, bør der foregå en kvalificeret afvejning af muligheder. Fagudvalg og læringscentret bør arbejde tæt sammen, så det bedst mulige materiale indkøbes. Der er ikke råd til fejkøb; derfor skal materialets lærings-syn og didaktiske vinkler analyseres, så alle er klar over, hvad der købes. Her er det vigtigt at opstille principper for materialevalg. Det er klart, at skolens og kommunens samlede materialevalg skal være så alsidigt som muligt, og netop derfor bør principperne være nøje gennemdrøftede og aftalte.

Sparring af lærere og elever

Læringscentermedarbejdernes opgaver består bl.a. af formidlingsarbejde. Den enkelte teammedarbejder har særlige spidskompetencer; men tilsammen bør teamets kompetencer dække al undervisning og undervisningsrelaterede funktioner i skolen. Kendskab til alle materialer er et kerneområde for læringscentret.

Læringscentermedarbejdernes rolle som formidlere og vejledere over for elever og lærere indebærer en tolkning af, hvordan informationerne bedst kan omsættes til viden hos eleverne. Når lærerne skal rådgives, medfører det en indirekte læringsproces, som lærerne skal bevidstgøres omkring. Derfor er sparring det begreb, der bedst dækker den proces, hvor læringscentermedarbejderen kender materialerne og målene, og hvor lærerne kender eleverne og målene (og sin egen tilgang til stoffet). Den ligeværdige drøftelse af

muligheder i materialerne kan kvalificere anvendelsen, så eleverne ikke kun får én måde at arbejde på. Mulighederne for at differentiere øges, når kendskabet til materialerne er størst muligt. Derfor er samarbejdet mellem læringscenter-medarbejderne vigtigt, så de flest mulige aspekter medinddrages.

Vejlederrollen

Fokuseringen på læringscentrets formidlings- og vejlederopgaver vil medføre ændrede roller for teamet. Det vil fordrø et behov for efteruddannelse, som kommunerne i de kommende år vil samarbejde med professionshøjskolerne om – et samarbejde, der vil være til for hele skolen.

